

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертация за придобиване на
образователно-научната степен „доктор”,
област на висшето образование: 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление: 3.2 «Психология»,
научна специалност «Педагогическа и възрастова психология»
на тема:

„СОЦИАЛНА СРЕДА И ПРОФЕСИОНАЛНА МОТИВАЦИЯ У ВОЕННОСЛУЖЕЩИТЕ В БЪЛГАРИЯ ”

Докторант: Светлана Димова Димитрова

Рецензент: проф. дпсн Людмил Кръстев

Дисертационният труд е разработен в катедра „Психология” към ФФ на ЮЗУ „Неофит Рилски”, под научното ръководство на доц. д-р Розина Попова. Светлана Димитрова е докторант на самостоятелна подготовка по „Педагогическа и възрастова психология” към катедра “Психология” на ЮЗУ “Неофит Рилски”.

Още в увода на представения за рецензиране дисертационен труд докторант Светлана Димитрова прави обосновка за избора на научния проблем. Причините са изведени от всеобщото мнение, че като група със специален статус при изграждане и поддържане на сигурността на държавата, офицерите изпълняват специфични роли в динамична и конкурентна работна среда. Обществото, рядко си задава въпроса, дали офицерът е удовлетворен от своя труд, а това от своя страна се превръща в научен проблем, защото въпросът възниква в момент, когато реформата в Българската армия протича твърде драматично и понякога изпреварва нейното осмисляне.

Разработката е разгърната върху обем от 150 страници основен текст, но е неприемливо да се използва удебелен (Bold) шрифт за основен текст. Освен това текстът не е подравнен, а таблиците не са центрирани. Използвани са 158 литературни източника, от които 23 са на кирилица, 135 на латиница.

Прегледът на цитираните източници дава основание да се констатира, че в мащабен план може да се проследи развитието на изследваната проблематика, но същевременно подсказва и, че няма достатъчно нови опити за конструиране и апробиране на нови подходи изучаващи връзката между удовлетвореността от труда и ангажимента към трудовата организация, социално-психичния климат, спазването на правилата в работната среда и желанието за оставане на офицерите в системата на отбраната.

В съдържателно отношение работата е структурирана в три основни глави, които представят теоретичната постановка, дизайна на изследването и интерпретацията на получените по работните хипотези резултати.

Целесъобразно би било докторант Светлана Димитрова да изведе като самостоятелни части от дисертацията Изводите, Препоръките, и Приносните моменти на дисертационния труд. Получените резултати от проведеното психологично изследване, както и резултатите от извършената статистическа обработка са представени в 17 таблици, съпроводени от 26 графики.

В глава първа докторант Светлана Димитрова коректно представя теоретичните и емпиричните постижения в изследваната сфера и уместно отразява своето отношение към предмета на проведеното психологично изследване. Тази част от дисертацията е добре структурирана и в синтезиран вариант проследява същността на изследваните явления. Чрез направения обзор на разгледаните проблеми докторант Светлана Димитрова разкрива задълбочени теоретични познания и наличие на формирани умения за изследователска дейност. След всяка цитирана мисъл, тя извежда свои изводи, или прави обобщение и по този начин заявява своето отношение към разглежданата проблематика.

За разкриване съдържанието на този критерий за съответствие е необходимо анализа да започне чрез структурните елементи на глава втора, където става ясно, че изследователската програма е надградена върху

основите на системния подход и принципа на детерминизма. Основната цел отразява заложените в темата научни проблеми и е логично продължена в основната хипотеза. Задачите са разделени на организационни и изследователски, като последните са логично продължени като предположения в работни хипотези.

Докторант Светлана Димитрова разкрива, че водещата тенденция в нейния труд е свързана с желанието да проучи влиянието на социално-демографските фактори - звание, длъжност, прослужено време, ранг на военното поделение, месечен доход и възраст върху измерения на удовлетвореността от труда. Да фиксира основни и комплексни влияния на характеристики на военната, работна среда и характеристики на семейната среда върху измерения на мотивацията и удовлетвореността от труда у офицери.

Като независими променливи от военната, работна среда, Светлана Димитрова изследва характеристиките: офицерска сплотеност, началническа подкрепа, автономност, контрол, натиск и яснота, които са част от процеса на мотивация и удовлетвореност.

Като независими променливи от семейната среда, Светлана Димитрова изследва характеристиките: сплотеност, спонтанност, конфликт, организация.

Като зависими променливи Светлана Димитрова изследва удовлетвореността от колегите, удовлетвореността от непосредствения командир (началник), удовлетвореността от социално-психичния климат, ролевата яснота, липсата на ролеви конфликт, удовлетвореността от заплащането, удовлетвореността от военната служба и обща мотивация и удовлетвореност от труда.

В този план, използваният методически инструментариум удовлетворява изискванията на поставената цел и заложените хипотези.

Чрез доказателство на изградените предположения в работните хипотези, докторант Светлана Димитрова разкрива значимостта на теоретичната и практико-приложната стойност на разглеждания труд. Резултатите от различните експериментални изследвания потвърждават издигнатите хипотези.

В заключение, предвид съдържащите се в дисертацията научно-приложни приноси и демонстрираните изследователски умения от докторант Светлана Димитрова, предлагам да и бъде присъдена образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.2 „Психология“, научна специалност „психология на труда и професионална психодиагностика“.

Дата: 17.04.2017г.
Благоевград

Рецензент:.....
/проф. д.пс.н. Л. Кръстев/